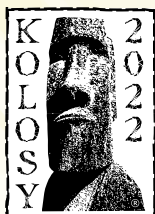

25. Ogólnopolskie Spotkania Podróżników,
Żeglarzy i Alpinistów

KOLOSZY GDYNIA

PROGRAM

piątek 24 marca 2023

Piątek, 24 marca 2023 roku

FOTOPLASTYKON | NOMINACJE DO KOŁOSÓW: ŻEGLARSTWO I PODRÓŻE

PROWADZĄCY: DARIUSZ PODBERESKI

11.00–11.05

OTWARCIE 25. OSPŻiA oraz KOŁOSÓW (za rok) 2022

11:05–13:20 | BLOK I | FOTOPLASTYKON

11:05–11:35

Arktyczna przygoda pod żaglami: Spitsbergen – Grenlandia - Islandia

ŁUKASZ GRUSZKA, SŁAWOMIR SKALMIERSKI

Wyprawa w 8-osobowym składzie na pokładzie jachtu Hi Ocean One. Trwała prawie miesiąc, a jej uczestnicy m.in. odwiedzili stację polarną Hornsund na Spitsbergenie, wspinali się na wulkan Beerenberg na wyspie Jan Mayen, żeglowali fiordami wokół wysp grenlandzkiego wybrzeża, odwiedzili opustoszałą osadę rybacką, nurkowali w lodowatych wodach, a na deser, po przepłynięciu ok. 2 tysięcy mil i zejściu na ląd, objechali Islandię samochodem.

11:40–12:10

Świat cyrku: żonglerzy i ludzie drogi

DANUTA ONYSZKIEWICZ

Nietypowa opowieść, choć – jak to na Kolośach – i o ludziach, i o miejscach, i o drodze. Zafascynowana sztuką żonglerską Danuta Onyszkiewicz przez kilka lat jeździła po całej Europie, by na festiwalach i spotkaniach cyrkowych przyglądać się występom i życiu artystów – również poza sceną ich zwykłe dużych, kolorowych namiotów. Wspólnie z nimi mieszkała,

trenowała i dzieliła troski. Na czym polega sztuka żonglerska? Dlaczego jest tak trudna do opanowania? Czy żonglerzy żyją tylko z występów ulicznych? Co artystów cyrkowych łączy, a co ich dzieli? O tym wszystkim dowiemy się od autorki...

oryginalnej pracy dyplomowej o kulturze żonglerów napisanej w Instytucie Etnologii i Antropologii Kulturowej Uniwersytetu Warszawskiego

12:15–12:45

Autostopem przez Amerykę

KRZYSZTOF ŻAKOWICZ

Cztery miesiące samotnej, nieśpiesznej podróży autostopem przez Kanadę, Alaskę i zachodnie stany USA. Krzysztof Żakowicz delektował się wolnością absolutną, zachwycał pięknem natury oraz ludzką otwartością i dobrocią. Pływał w trzech oceanach, wędrował w górskim śniegu i pustynnym piachu, spływał rwącą rzeką, a także brał udział – co prawda jako pasażer – w wyścigu samochodowym. Choć budżet miał skromny, nie odmówił sobie też gry w pokera w słynnym kasynie Bellagio w Las Vegas. Podziwiał kanadyjskie Góry Skaliste, wielkie sekwoje, sławne kaniony, łuki skalne, gejzery i gorące źródła. Doświadczał Ameryki tak, jak należy: intensywnie, nie stroniąc od przygód i szalonych znajomości, w drodze. Łącznie przemierzył ponad 30 tysięcy kilometrów.

Duża Sala, Polsat Plus Arena Gdynia, ul. Kazimierza Górskiego 8
wstęp wolny

12:50–13:20

Fizyk w podróży. 10 lat w Ameryce Łacińskiej

WOJCIECH GANCZAREK

Tto była podróż totalna: ponad 9 lat rowerowej włóczęgi po Ameryce Południowej i Środkowej. Wszystko zaczęło się niewielkiej wiosce zapatystów w stanie Chiapas: Wojciech miał wtedy 25 lat, kolarzówkę i był głodny świata. Wraz z upływem lat dał się ponieść Ameryce, drodze, ludziom, których na niej spotykał, problemom krajów regionu i nieoczywistej historii kontynentu. Na swoim starym rowerze ze stalową ramą przejechał w sumie ok. 50 tysięcy kilometrów.

Ale to nie fizyczny dystans stanowił o istocie tej podróży. Może najistotniejszym osiągnięciem było nie tyle dojechać do Ushuai, na ten symboliczny koniec świata, co złać się z otoczeniem. Być „jednym z”, a więc nie tylko obserwować, poznawać i analizować nieznaną kłęb, ale i brać aktywny udział w jego życiu: nagrywać film o Paragwaju kierowany do Paragwajczyków, szukać zagubionej tożsamości razem z Argentyńczykami, tęsknić za Wenezuelą lepiąc arepy i nucąc tonady. Na koniec pozostaje pytanie, czy to rzeczywiście koniec. I czy z takiej podróży da się naprawdę wrócić.

13:20–13:40 | PRZERWA |

13:40–16:30 | BLOK II |
FOTOPLASTYKON

13:40–14:10

Automobilem dookoła świata. Wyprawa Jerzego Jelińskiego 1926-1928

DOROTA I DARIUSZ GROCHALOWIE

Opowieść o zapomnianej przez długie lata, pionierskiej i romantycznej podróży pierwszego Polaka, który okrążył świat samochodem. W połowie lat 20. XX wieku Jerzy Jeliński, marynarz i weteran wojny polsko-bolszewickiej, wpadł na szalony pomysł i przekonał do jego realizacji trzech śmiałków: Eugeniusza Smosarskiego, Brunona Bredschneidera oraz Jana Ładę. Specjalnie przystosowanym przez Centralne Warsztaty Samochodowe samochodem, z błogosławieństwem Związku Harcerstwa Polskiego, w 1926 roku Polacy wyruszyli w trasę, której przejechanie zabrało ponad dwa lata (w całości uczestniczył tylko Jeliński): najpierw do Włoch, potem przez Sycylię do Tunisu, dalej do Casablanki, stamtąd statkiem do USA gdzie nastąpiła wymiana ford na buicka master six,

potem przez Hawaje do Japonii, wzdłuż wybrzeża Azji z przystankami w Hongkongu, Singapurze i na Cejlonie, aż do Marsylii i znów łądem do Polski. W Warszawie powracającego z wyprawy Jelińskiego witały tłumy, a sam bohater został przyjęty przez prezydenta Mościckiego i marszałka Piłsudskiego.

14:15–14:45

Transjordania – pieskie życie rowerzysty

MARCIN KORZONEK

Znany z niebanalnych pomysłów Marcin Korzonek, który za swoje rowerowe wyprawy już dwukrotnie otrzymywał na Kolosach wyróżnienie w kategorii Wyczyn, tym razem wybrał się zimą do Jordani. Trasa jego podróży z północy kraju nad Morze Czerwone – łącznie ponad 700 kilometrów – wiodła częściowo szlakiem Jordan Bike Trail, dlatego dobry asfalt przeplatał się na niej z drogami szutrowymi, nie zabrakło też odcinków ekstremalnie stromych. I chociaż Jordania kojarzy się raczej z pustyniami niż z górami, to podczas tej wyprawy podjazdów było więcej niż w Himalajach. Psów też. Po drodze autor odwiedził słynne miejsca, takie jak Al-Karnak, Dżarasz, Madaba czy Petre, a zwieńczeniem wyprawy był rowerowy przejazd przez piaszczyste szlaki na pustyni Wadi Rum.

14:50–15:20

Rybka po Atlantyku. Trzy lata rodzinnego żeglowania

MAŁGORZATA, KRZYSZTOF, ANNA I STANISŁAW RYBICCY

Przygotowania rodziny Rybickich do tej wyprawy trwały kilka lat. Małgorzata i Krzysztof, razem z Anią i Stasiem (wtedy odpowiednio 3 i 6 lat) w rejs życia wyruszyli jesienią 2019 roku. Sprzedali niemal wszystko, przeprowadzili się na jacht (Rybka – nazwa nie powinna być zaskoczeniem), przepłynęli Atlantyk, w planach mieli Pacyfik i... wybuchła pandemia. Z rejsu dookoła świata musieli więc zrezygnować, ale nie zamierzali zrezygnować z marzeń. Zostali na Atlantyku i żeglując od Trynidadu po Bahamy, penetrowali zakamarki karaibskich wysp. Przez niemal trzy lata przepłynęli prawie 17 tysięcy mil morskich, odwiedzili ponad 130 kotwicowisk i aż 84 wyspy w 11 krajach. Rejs zakończyli w 2022 roku w Nowym Jorku (pod Statuą Wolności), gdzie sprzedali jacht i skąd wrócili do Polski. Przeżyli rodzinne cudowne chwile, mnóstwo się nauczyli od siebie i od innych, poznali wspaniałych ludzi, widzieli najpiękniejsze miejsca i – tak jak sobie zaplanowali – doświadczili prawdziwej przygody.

15:25–15:55

Niespełnienia

PIOTR STRZEŻYSZ

Czym jest porażka w podróży? Niedojechaniem do celu? Niespełnieniem oczekiwań? Zawodem wywołanym wypadkiem, kolizją, kradzieżą bądź napadem? Czy aby podróż była udana, zawsze musi być zwierzeniem czyichś marzeń i zaspokojeniem oczekiwań? A może wartość każdego podejmowanego wysiłku – nie tylko w podróży, ale i w życiu – najsilniej wyznacza to, czego nie udało się zrealizować? Piotr Strzeżysz, żywa legenda Kolosów, spróbuje odpowiedzieć na te pytania na przykładzie własnych „porażek”, które przydarzyły mu się w ciągu kilkudziesięciu lat jeżdżenia po świecie, począwszy od pierwszej próby przejechania Polski rowerem, a skończywszy na ostatniej, przerwanej podróży po Stanach Zjednoczonych.

16:00–16:30

Rejs na Svalbard. W poszukiwaniu arktycznej oazy

MATEUSZ WRAZIDŁO, DOMINIK BAC

Niegościnnie wybrzeża Svalbardu od wieków były milczącymi świadkami ryzykownych wyczynów wielu pokoleń polarnych eksploratorów. Choć w ostatnich dekadach ten arktyczny przyczółek stopniowo zmieniał się w coraz łatwiej dostępną atrakcję dla turystów łaknących niecodziennych doznań, większość jego obszaru pozostaje niedostępna, zaś pozornie dobrze poznane wyspy nadal kryją miejsca pełne tajemnic czekających na zbadanie. W lipcu 2022 roku międzynarodowa załoga (w której składzie znalazł się m.in. pisarz Szczepan Twardoch) zebrała się w Longyearbyen, by na pokładzie jachtu udać się na eksplorację trudno dostępnych obszarów archipelagu. Celem wyprawy było dotarcie do północnych rejonów Svalbardu i udokumentowanie unikalnej, arktycznej przyrody, w szczególności zaś dotarcie do „oazy” arktycznej bioróżnorodności w sąsiedztwie Wijdefjorden w poszukiwaniu najbardziej na północ wysuniętych siedlisk mięsożernej rośliny - *Pinguicula alpina*.

16:30–16:50 | PRZERWA

Duża Sala, Polsat Plus Arena Gdynia, ul. Kazimierza Górskiego 8
wstęp wolny

16:50–19:05 | BLOK III | NOMINACJE: ŻEGLARSTWO | NAGRODA WIECZNIE MŁODZI IM. A. DOBY

16:50–17:20

Rejs szlakiem wielkich Polaków – z Azorów do Gdyni

ANDRZEJ W. PIOTROWSKI

Kontynuacja przerwanej dwa lata temu wyprawy szlakiem wybitnych rodaków z Chicago do Polski po przerwie spowodowanej pandemią. Tym razem w formule rejsu solo (etap przez USA, Kanadę i Atlantyk był załogowy). Andrzej W. Piotrowski na 14-metrowym jachcie Kpt. Wagner II wyruszył w trasę 14 czerwca z Azorów. Już czwartego dnia wyprawy doświadczył ciężkiego sztormu, co zmusiło go do korekty kursu, ale nie do rezygnacji. Płynąc przez Zatokę Biskajską, La Manche, Morze Północne i duńskie cieśniny wokół Jutlandii, w końcu dozeglował na Bałtyk. W Gdyni, porcie, z którego w 1932 roku w podróż dookoła świata wypłynął na swojej Zjawie patron jachtu Piotrowskiego Władysław Wagner, żeglarz zameldował się 24 lipca po pokonaniu 3 tysięcy mil morskich.

17:25–17:55

Co Inuita trzyma w lodówce, czyli rejs po Zatoce Hudsona

MACIEJ SODKIEWICZ, EWA BANASZEK

Bywalec Kolosów Maciej Sodkiewicz i jego załoga marzenie mieli dość nietypowe – chcieli się przekonać, co Inuitci trzymają w lodówkach. Albo, nie wdając się w aż takie szczegóły, jak wygląda dziś kultura inuickich myśliwych mieszkających nad Zatoką Hudsona. Na wodach tego ogromnego akwenu jachty pojawiają się niezmiernie rzadko, a już prawdopodobnie nigdy nie było tam jachtu pomarańczowego. Aż do lata 2022. Nic więc dziwnego, że badania terenowe podczas tego rejsu prowadzili nie tylko Polacy nad Inuitami, ale – z niemniejszą ciekawością – Inuitci nad Polakami. W trakcie wyprawy jacht Inatiz przemierzył łącznie prawie 11 tysięcy mil morskich, z czego ponad 4 tysiące po wodach Arktyki Kanadyjskiej, stał się też pierwszą jednostką pod polską banderą, która zeglowała po wodach Basenu Foxa położonego między Zatoką Hudsona a Ziemią Baffina.

18:00–18:30

Tam, gdzie rodzą się sztormy. Jachtem wzdłuż Aleutów

MICHAŁ PALCZYŃSKI, ALEKSANDRA RAPP

Prawie 9 tysięcy mil morskich żeglugi, 103 dni poza cywilizacją, dwie osoby i jeden jacht. Latem 2022 roku Ola i Michał swoim „jachtodomek” Crystal postanowili zwiedzić odległy i trudno dostępny archipelag Aleutów – wysp ciągnących się łukiem od Kamczatki aż po Alaskę przez ponad tysiąc mil i oddzielających Morze Beringa od Oceanu Spokojnego, obecnie niemal zupełnie niezamieszanych. Historia i przyroda tego magicznego i surowego miejsca są nietuzinkowe, ale za dotarcie do niego trzeba zapłacić swoją cenę – pogoda jest zmienna i nieprzewidywalna, co potwierdzają lokalne legendy, według których to właśnie na Aleutach rodzą się wiatry i sztormy.

18:35–19:05

Fuegia na wodach Patagonii. Śladami Roberta FitzRoya i Karola Darwina

HENRYK WOLSKI

Przed kilkunastoma laty, w 200. rocznicę urodzin Karola Darwina i 150. rocznicę wydania dzieła O powstawaniu gatunków, Henryk Wolski wraz z przyjaciółmi odbył rejs wzdłuż wybrzeży Ziemi Ognistej repliką wiosłowej łodzi wielorybniczej – dokładnie takiej, jakich używała załoga dowodzonego przez kpt. Roberta FitzRoya HMS Beagle, której jednym z członków był Darwin. To właśnie podczas tamtej wyprawy w 1833 roku w umyśle młodego przyrodnika zrodziła się koncepcja, która po latach przyjęła kształt teorii ewolucji. Henryk Wolski jednak nie tylko przypomni rejs śladami Brytyjczyków, ale opowie też o planach, jakie ma wobec Fuegii, która tak świetnie sprawdziła się na południowych wodach. Tym razem w ramach swojego nowego projektu żeglarsko-historycznego będzie z jej pokładu poszukiwał śladów Ranów, dawnych Słowian, zamieszkujących kiedyś wyspę Rugię.

19:05-19:20 | PRZERWA

Duża Sala, Polsat Plus Arena Gdynia, ul. Kazimierza Górskiego 8
wstęp wolny

19:20-21:35 | BLOK IV | NOMINACJE: PODRÓŻE/ NAGRODA IM. ANDRZEJA ZAWADY

19:20-19:50

Loverowi: Wyprawa rowerowa do kraju, który już nie istnieje

DANIEL SIENKIEWICZ, ALEKSANDRA SZCZEPAŃSKA

Zainspirowani książką Bernarda Newmana Rowerem przez II RP Ola i Daniel postanowili powtórzyć wyprawę jej autora sprzed prawie stu lat. I choć kraj, przez który jechał Newman, już przecież nie istnieje, oni nie zamierzali się tym zrażać. W ciągu 78 dni przejechali ponad 5,5 tysiąca kilometrów. Na rowerach, które stały się dla nich swoistymi wehikułami czasu, sprawdzili, jak (i czy aż tak bardzo) zmieniły się w Polsce od 1934 roku krajobrazy, ludzie, kultura i... drogi rowerowe. Jechali z książką w rękę, a historia niejednokrotnie się powtarzała. Czasem wchodzili w polemikę z brytyjskim dziennikarzem, a czasem musieli przyznawać mu rację. Większość nocy w trasie spędzili pod namiotem, bywało, że dawali się zaskoczyć (najbardziej przez wrześniowy mróz na Litwie), nie udało im się tylko przespaciać na stogu siana. Może na następnej wyprawie?

19:55-20:25

GR11 - hiszpański szlak długodystansowy

ANDRZEJ SOŁODUSZKIEWICZ

Ostatniego, wyjątkowo upalnego lata Andrzej Sołoduszkiewicz spakował namiot, słomkowy kapelusz i wyruszył do Hiszpanii, by zmierzyć się z biegnącym przez całe Pireneje szlakiem długodystansowym GR 11. Maszerując Transpirenaicą przez 51 dni w otoczeniu monumentalnych trzytysięczników odwiedził przepiękne rezerваты i parki narodowe oraz doświadczył ekstremalnie wysokich temperatur i gwałtownych burz. Przeprawa przez góry kosztowała go mnóstwo sił, przyplacił ją też kilkoma kontuzjami. Jednak ta licząca 850 km droga z Katalonii do Kraju Basków, przyniosła przede wszystkim wiele radości, spokoju i jedyne w swoim rodzaju uczucie bliskości z naturą.

20:30-21:00

Karozela z endemitami. Od Nowej Gwinej przez Kolumbię do RPA

KAROLINA GAWONICZ, MACIEJ ŁUKASZEWICZ, MICHAŁ ŁUKASZEWICZ

Endemity to gatunki, których poza ściśle ograniczonym obszarem występowania nie znajdziemy nigdzie indziej na świecie. Sfotografowanie stu gatunków ptaków należących do tej kategorii w ich naturalnym środowisku zajęło Michałowi Łukaszczykowi aż 7 lat. Przygoda, która rozpoczęła się od obserwacji tańców godowych rajskich ptaków na Nowej Gwinej, poniosła go przez stepy Patagonii i lasy mgliste Kolumbii aż do Republiki Południowej Afryki. To właśnie w tym kraju, w regionie Klein Karoo, zakończył on swój projekt, organizując tam międzypokoleniową wyprawę rowerową, na którą zabrał swojego ojca Macieja. Poszukując wraz z nim ostatnich trzech gatunków, chciał mu pokazać, w jaki sposób postrzega i rozumie naturę. A dlaczego w ogóle endemiczne ptaki są tak ważne, ciekawe i czego możemy się od nich nauczyć?

21:05-21:35

Życie codzienne Berberów w obliczu zmian klimatycznych

KRZYSZTOF KRYGIER

Krótką, ale intensywną podróż do południowego Maroka, której celem było przyjrzenie się wpływowi zmian klimatycznych na życie mieszkańców tych obszarów, które są najbardziej narażone na błyskawicznie postępujące pustynnienie. Krzysztof Krygier zdobył zaufanie Wolnych Ludzi, jak nazywają siebie Berberowie, nocował w ich namiotach na pograniczu marokańsko-algierskim i poznawał ich trudną codzienność. Podróżował drogą tysiąca kaza na południu kraju, przemierzył wąwozy Dades Gorges i Todra, odwiedził również dolinę rzeki Drâa. Nie zamierza na tym poprzestać i planuje już kolejną wyprawę – w rejon dawnego Jeziora Aralskiego do Uzbekistanu, gdzie wpływ destrukcyjnej działalności człowieka na przyrodę widoczny jest jeszcze bardziej.

Sala Seminaryjna

Polsat Plus Arena Gdynia, ul. Kazimierza Górskiego 8

Prowadzące: Agata Ignasiak i Małgorzata Ignasiak

Piątek, 24 marca

16:20–16:50

Lofoty. Szlakiem wysp północy

MACIEJ BOROWICZ

Podróż przez położone na północy Norwegii wyspy zjawiskowego archipelagu Lofotów. Maciej Borowicz pod koniec lata ubiegłego roku przemierzył ponad 250 kilometrów pieszo oraz 200 kilometrów autostopem i przez 11 dni wędrował w malowniczej scenerii i w znakomitej pogodzie, podziwiając surowe krajobrazy i zapierające dech widoki. Obserwował zorzę polarną, poznał historię mieszkańców wysp, a także... wspiął się na ponad 1600 schodów.

17:00–17:30

SPOTKANIE PROMOCYJNE

Gran Canaria zaprasza!

MAGDA ADAMCZYK

Ta hiszpańska wyspa leżąca w sercu archipelagu Wysp Kanaryjskich jest swoistym kontynentem w miniaturze. Ciepły klimat przez cały rok – średnia roczna temperatura wynosi 24°C! – i różnorodne krajobrazy wyspy pozwalają cieszyć się naturą i spędzać aktywnie czas na wszelkie możliwe sposoby. Gran Canaria zaprasza na prezentację i... do siebie. Na tę tętniącą życiem wyspę można przyjechać w dowolnym terminie, bo piękna pogoda bardzo rzadko bierze tam urlop.

17:40–18:10

Kamperem do Szkocji z 7-latką na pokładzie

LILIANA POSZUMSKA, ARKADIUSZ WÓJCIK, GABI WÓJCIK

Podróżowanie kamperem to wielka przygoda? Owszem, ale i spore wyzwanie. Szczególnie gdy celuje się w dystans – bagatela – 8 tysięcy kilometrów, a jedną z wyprawowiczek jest co prawda zaprawiona w podróżach, odkąd skończyła pół roku, ale jednak 7-latka. W trakcie miesiąca spędzonego w drodze Liliana, Arkadiusz i Gabi m.in. szukali potwora z Loch Ness, podziwiali Kelpies, czyli słynne 30-metrowe rzeźby koni w Falkirk, szlakiem Harrego Pottera przejechali się kolejką z peronu 9 i ¾, ale znaleźli też czas, by poszwendać się po Edynburgu i (choć nie wszyscy!) degustować whisky w szkockich destylarniach Taliskera i Obana.

18:20–19:10

Pokorny alpinista, niepokorny człowiek

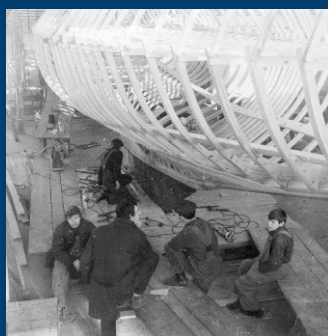
ALEK LWOW

Jeden z najciekawszych reprezentantów złotego pokolenia polskich himalaistów w tym roku będzie świętował 70. urodziny. Wspina się od 1970 roku. W 1979 roku uczestniczył w wyprawie Andrzeja Zawady, która w sezonie 1979/80 zdobyła po raz pierwszy w zimie Mount Everest (w 20. rocznicę tego wydarzenia uczestnicy wyprawy zostali wyróżnieni pierwszym Super Kolosem). Ponadto brał udział w wielu innych ekspedycjach himalajskich, także zimowych. Zdobył cztery ośmiotysięczniki: Manaslu, Lhotse, Czo Oju i Gaszerbum II. Łącznie 22 razy wchodził na szczyty przekraczające 6000 m w Hindukuszu, Pamirze, Himalajach, Karakorum, Andach i Tienszanie. W 1994 roku stworzył pierwszy w Polsce miesięcznik wspinaczkowy „Góry i Alpinizm”, który redagował i wydawał przez ponad 10 lat. Jest też autorem książek, m.in. Wybrałem góry oraz trzykrotnie wznawianej Zwyciężyć znaczy przeżyć.

19:20–20:00

Wyprawa „Krzyż Południa” 50 lat później

JERZY JASZCZUK, EUGENIUSZ MOCZYDŁOWSKI, MAREK ŚLÓDOWNIK

Rozmowę z uczestnikami legendarnej polskiej wyprawy żeglarskiej sprzed równo pół wieku poprowadzi członek Rady Kolosów Marek Ślownik.

20:10–20:50

Vanlife 2+2, czyli długa droga do wolności

MALIKA, MANDELA, MAREK I NATALIA WIELGUSOWIE

Marek i Natalia Wielgusowie spędzili pierwszy rok pandemii... w podróży. W kamperze i z dwójką dzieci – po Polsce i na Sardynii. Uciekając przed szumem medialnym i zalewem sprzecznych informacji ku wolności, żyli na zwolnionych obrotach, wyczerpani na naturę i drugiego człowieka. Wędrowali, wspinali się, jeździli na rowerach, a dzieci bynajmniej nie zaniedbywały szkoły, ucząc się w systemie edukacji domowej